بهره‌برداری از ۵۲۶ طرح ملی میراثی و گردشگری

با دستور رئیس جمهوری به‌صورت ویدئوکنفرانس و با حضور وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، هتل پنج‌ستاره حیران آستارا و ۵۲۵ طرح ملی حوزه میراث فرهنگی و گردشگری به بهره‌برداری رسید. علی‌اصغر مونسان، وزیر میراث فرهنگی در مراسم افتتاح این پروژه‌ها گفت: گردشگری دریایی و اکوتوریسم و گردشگری معدن در این دولت به حوزه‌های صنعت گردشگری ملحق شد. تصویب سند راهبردی گردشگری کشور برای اولین بار در کشور نیز دیگر اقدام دولت است که بر اساس سیاست‌گذاری‌های انجام‌شده برای توسعه پایدار و ایجاد اشتغال مؤثر به انجام رسیده است. او با اشاره به توسعه فضای زیرساختی صنعت گردشگری هم یادآور شد: در ابتدای شروع به کار دولت دوازدهم ظرفیت تخت‌های اقامتی کشور ۲۱۹ هزار تخت بوده که این رقم اکنون به ۴۶۵ هزار تخت افزایش پیدا کرده و تعداد مراکز اقامتی کشور نیز از ۱۵۴۱ واحد به ۲۳۲۲ واحد رسیده است. مونسان که برای افتتاح پروژه‌ها به گیلان سفر کرده بود، درخصوص این استان هم گفت: ۲۵۰ پروژه در گیلان در حال اجراست. / جام جم دیلی

قلعه جوقین (قلعه نظامی در دوره یزدگرد) در شهریار تهران قرار دارد/ عکس: سعید فتوحی

وضعیت اسفناک تپه جوقین

بیخ گوش پایتخت قلعه‌ای با قدمت چند هزار ساله وجود دارد و به جای آن که ساماندهی و قطب گردشگری شود محل تجمع نخاله‌ها و معتادان شده است

مریم اطیابی
ایران

می‌گویند نامش برگرفته از نام بهرام چوبین، یکی از سرداران ایران در عهد هرمز چهارم و پسرش، خسرو پرویز ساسانی است. امروز هم که قد و قامتش را برانداز می‌کنی هنوز ابهت خاص خودش را دارد، حتی اگر اطرافش را نخاله‌های ساختمانی، دکل‌های برق و مخابرات، درختان سر به فلک کشیده و ساخت و ساز گرفته باشد یا جای حفاری‌های غیرمجاز همچون زخمی بر پیکرش باقی مانده باشد. حتی اگر از روی عرصه‌اش خیابان رد شده باشد و آن دست خیابان از شهرداری تا آرامستان وحیدیه نفسش را بریده باشد و این دست خیابان بقایای شکوهش جولانگاه و مامن معتادان شده باشد. نامش تپه «جوقین» است در میانه وحیدیه از توابع شهریار در غرب استان تهران که ظاهرا قلعه نظامی بوده که در دوره یزدگرد سوم بیش از پیش رونق گرفته است. آدمی با دیدن چنین قلعه یا تپه‌ای در دل وحیدیه حیرت‌زده می‌شود و صد آه و افسوس از نهادش بلند می‌شود که چگونه چنین اثری را گردشگران پایتخت نمی‌شناسند و چگونه تاکنون هیچ باستان‌شناسی پایش به اینجا نرسیده است؟

انگلیسی‌ها قدرش را خوب می‌دانستند

از حدود ۲۵ تا ۳۰ تپه باستانی شهریار فقط قره‌تپه کاوش شده‌است. همان تپه‌ای که کاسه سفالین حاصل از کاوش آن با نقش حیوان مربوط به دوره نوسنگی (هزاره پنجم پیش از میلاد) اکنون در موزه ملی نگهداری می‌شود. قره‌تپه از نمونه مناطقی است که انسان‌های غارنشین پس از خروج از غار، زندگی یک‌جانشینی را در آن آغاز کرده‌اند. قره‌تپه در جهت مخالف چشمه علی قرار گرفته وکاوش‌های انجام شده تشابه این دو تمدن باستانی را از لحاظ قدمت نشان داده و سابقه سکونت در آن را ۴۵۰۰ تا ۵۰۰۰ سال پیش از میلاد تخمین می‌زند. کاوش‌های انجام شده نشان از وجود تشابهات تمدنی با چشمه علی شهرری، تپه زاغه قزوین و سیلک دارد.

حفاری‌های قره تپه در سال ۱۹۵۷ میلادی (اواخر پاییز ۱۳۳۶ ه.ش) به مدت دو هفته توسط باستان شناس انگلیسی، تئودور برتون براون انجام گرفت. دولت ایران پس از دریافت ظروف سالم به او اجازه داد قطعات خرد شده را با خود ببرد و اکنون قطعات سفال‌های به‌هم چسبیده این تپه باستانی در موزه‌های منچستر، اشمولین و بیرمنگام نگهداری می‌شوند.

ساخت و سازروی تاریخ

به تپه جوقین برگردیم. داستان خیابان‌کشی روی عرصه تپه باستانی جوقین بسی جای تاسف دارد. سال ۹۴ فرشید ستایش راد، مسؤول میراث فرهنگی شهریار در این‌باره به رسانه‌ها گفته بود: «زمانی که ماشین‌های راهسازی شروع به کار کردند، میراث از آنها شکایت کرد و با حکم دادستانی آنها را مجبور به توقف کار کردیم اما آنها اسنادی را نشان دادند متاسفانه مسؤول سابق میراث فرهنگی تخلف کرده و صورتجلسه‌ای را با آنها امضا کرده بود و نقشه‌های طرح هادی و تفصیلی شهر را در آن تعریف کرده بودند.» اما اکنون آنچه درد این قلعه را افزون می‌کند نه خیابان بلکه نخاله‌ها و ساخت و سازهای کنونی روی عرصه است. سعید فتوحی، فعال میراث فرهنگی و گردشگری که خود بارها از این قلعه که اکنون شبیه تپه شده، دیدن کرده در این باره به ما می‌گوید: چند سال پیش وقتی تورهای گردشگری به تپه جوقین می‌رفتند با واکنش اهالی روبه‌رو می‌شدند. آنها متعجب بودند که چرا عده‌ای باید برای بازدید از یک خرابه سفر کنند و حتما هدفی پشت این بازدیدها هست و این نشان می‌داد چقدر اهالی با مساله گردشگری فرهنگی بیگانه‌اند و این باعث شد تورها دیگر به آنجا نروند. او اضافه می‌کند: «شهرداری طی این چند سال فضاسازی خوبی به سمت بلوار انجام داده و مسیر را مرتب و تمیز کرده. در حال حاضر قلعه جوقین تا حدودی مرتب شده و مردم هم پی به ارزش تاریخی آن برده‌اند اما متاسفانه در جنوب تپه روی عرصه از یک سال و نیم پیش مغازه‌هایی در حال ساخت است. از سویی یک سری گودبرداری هم در حریم تپه برای خانه‌سازی انجام شده و متاسفانه نخاله تمام این اقدامات روی عرصه این اثر واجد ارزش ریخته می‌شود و البته اداره برق، مخابرات و شهرداری و راهسازی سال‌های گذشته روی عرصه ساخت و سازهایی داشته‌اند. در حال حاضر سرعت ساخت و سازهای مردمی افزایش یافته‌است.»

پاتوق معتادان

فتوحی یادآور می‌شود که افراد محلی با وجود علاقه به این اثر از عصر به بعد جرات سرکشی به این قلعه باستانی را ندارند چراکه این قلعه و آرامگاه نزدیک به آن حوالی عصر پاتوغ معتادان است. سال گذشته محسن سعادتی، باستان‌شناس و مدیر کنونی پایگاه شهرری، رئیس اداره میراث فرهنگی شهریار شد. او مهرماه ۹۹ درحالی که چند وقتی بیشتر نبود که به این سمت انتخاب شده بود درخصوص نخاله‌های فراوانی که در اطراف تپه جوقین تلنبار شده، گفت: «ساخت و سازهای اطراف تپه جوقین مربوط به قبل است و متاسفانه تنها جای خالی در اطراف این محدوده همین محوطه تپه جوقین است که نخاله‌ها را در این قسمت تلنبار کردند. قرار است به‌زودی شهرداری، نخاله‌ها را از این تپه باستانی بیرون ببرد.» سعادتی درخصوص گستردگی عرصه طبق شواهد پیش‌رو توضیح داده بود: «این عرصه احتمالا تا آن سوی خیابان، شهرداری و امامزاده و گورستان کنار آن را با توجه به خرده‌سفال‌های موجود دربر می‌گیرد اما هیچ پژوهش باستان‌شناسی و تعیین عرصه و حریمی در این محدوده انجام نشده‌است.» او از مکاتبات میراث فرهنگی با شهرداری جهت تخصیص بودجه برای تعیین حریم و کاوش تپه جوقین وحیدیه، تپه فردوس و سینَک و قره‌تپه خبر داده و این که قرار بود یک سری اعتبارات به این موضوع و تبدیل تپه جوقین به سایت موزه تخصیص یابد. به گفته سعادتی، شهریار محل گذر و جاده قدیمی اراک و همدان و شهرری بوده و تپه‌های اقماری خوبی دارد که همگی بکرند. به اعتقاد این باستان‌شناس، عکس‌های هوایی پلان مربع‌شکل و برج و باروی قلعه جوقین را مشخص می‌کند و با توجه به خرده‌سفال‌های موجود در عرصه، این قلعه از دوره ساسانی تا سلجوقی را دربر گرفته که با توجه به عدم رسیدگی و باران، این قلعه شبیه تل خاک شده‌است.

حرمت امامزاده را هم نگه نداشتند

به غیر امامزاده و گورستان درست آن دست خیابان در امتداد تپه جوقین یک آرامگاه تاریخی به نام امامزاده ابراهیم متعلق به اوقاف دیده می‌شود که پاتوغ معتادان است با چند مقبره و دیوارهای فروریخته و دودزده. گویی سال‌هاست نه میراث فرهنگی و نه اوقاف و شهرداری هیچ توجهی به این مجموعه باستانی - تاریخی نداشته‌اند. سال گذشته مرتضی ادیب‌زاده، معاون میراث فرهنگی استان تهران از تلاش برای گرفتن بودجه برای تعیین حریم سه تپه دیگر افزون بر تپه مافین‌آباد اسلام‌شهر خبر داد و گفت: «امسال با اعتبارات موجود، تپه‌های «کاووسیه» شهر قدس در نزدیکی شهریار (هزاره سوم و چهارم پیش از میلاد)، «بالکین» روستای مهرچین شهریار (هزاره سوم و دوم پیش از میلاد)، «جوقین» شهریار (دوران ساسانی) که از تپه‌های بسیار مهم دشت غربی تهران هستند گمانه‌زنی و تعیین حریم می‌شوند. قره‌تپه شهریار را هم قصد داریم بنا به اهمیت آن به فهرست سه‌تپه نام برده اضافه کنیم و بودجه جداگانه‌ای بگیریم. دو تپه دیگر هم دهیاری‌ها و بخشداری‌ها قول مساعدت داده‌اند تا ساماندهی شوند. در شرق تهران هم اصلان تپه در اختیار بنیاد مستضعفان است که اعلام آمادگی کردند در تعیین عرصه و حریم آن با ما همکاری و مشارکت کنند.»

ساخت و سازهای بدون مجوز

دو ماه می‌شود امیر مصیب رحیم‌زاده، رئیس جدید اداره میراث فرهنگی شهریار شده‌است. او که خود اخیرا از این تپه بازدید کرده، می‌گوید: ساخت و سازها بدون مجوز از میراث فرهنگی صورت گرفته و در تلاشیم هرچه سریع‌تر این اثر تعیین عرصه و حریم شود. این‌که چرا شهرداری در طول این سال‌ها بدون کسب اجازه از میراث فرهنگی مجوز ساخت و ساز داده خود جای پرسش است اما چون این اثر حریم مصوب ندارد، نخستین گام تعیین حریم این اثر و تعامل با شهرداری برای حفظ این قلعه باستانی است. احتمال می‌دهیم با توجه به شواهد باستان‌شناسی این اثر تا آن سوی خیابان هم تداوم داشته باشد. این سوی تپه و محوطه آزاد آن هم دارای آثاراست. او درخصوص آرامگاه موجود در محوطه هم با ابراز تاسف از این که آنجا تبدیل به محل تجمع معتادان شده، تاکید می‌کند: باید میراث فرهنگی، شهرداری و اوقاف جلسات مشترکی برای بهبود وضعیت کلی تپه و این آرامگاه که نیاز به مرمت جزئی و تمیزکاری دارد انجام دهند. که این موضوع جزو اولویت‌های میراث فرهنگی شهریار است.

فقط ۵۰ درصد اعتبار تخصیص یافت

ادیب‌زاده، معاون میراث فرهنگی استان تهران هم با اشاره به این که در اعتبارات سال ۹۹ برای تپه جوقین درخواست بودجه داده بود، می‌افزاید: «حدود ۱۰ تپه از جمله تپه جوقین در فهرست اضطراری قرار داشتند که تعیین عرصه و حریم و میله‌گذاری (دیوارکشی) شوند اما متاسفانه اعتبارات تخصیص یافته تنها ۵۰ درصد اعتبارات مد نظر ما بود و ما پول و بودجه‌ای برای انجام این کار نداشتیم؛ با این حال مکاتبات لازم را برای حفاظت از ان انجام دادیم. هرچند شهرداری در تخلیه نخاله‌های ساختمانی در محوطه این اثر کوتاهی جدی کرده‌است. این مشکل را ما در سطح کشور با بسیاری از تپه‌های باستانی داریم. در خصوص اهمیت تپه جوقین همین بس که محمدتقی عطایی باستان‌شناس دوره تاریخی و دانشجوی دکترای دانشگاه مونیخ آلمان هم تاکید می‌کند این تپه یکی از استقرارگاه‌های مهم ایران در عصر آهن ۳ است، چیزی در تراز تپه سیلک کاشان. آنجا احتمالا مقر حکمرانی رهبر منطقه شهریار در دوره ماد بوده‌است.» او می‌گوید: «من تپه جوقین را دیده‌ام. ما در مقاله مشترکمان با آقای شهرام زارع درباره شکل‌گیری قدرت در ایران شرقی شماره ۱۹ مجله باستان پژوهی در خصوص ارگ بم و شباهت چنین قلعه‌هایی به آن و درباره تاریخ‌گذاری قلعه جوقین و اهمیتش نوشته‌ایم. و حال یک پرسش جدی آن است چرا وقتی در اطراف پایتخت چنین تپه‌ها و آثار گرانبهایی وجود دارد که قدمت آنها حتی به چندین هزار سال قبل می‌رسد هنوز اطلس و نقشه باستان‌شناسی استان تهران تهیه نشده و چرا استانداری و فرمانداری‌های شهرستان‌های استان تهران به یاری میراث فرهنگی نمی‌شتابند و بودجه‌ای برای حفظ این تپه‌ها تخصیص نمی‌دهند؟»

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۹۴۱

جدول عادی

افقی: ۱) دستگاهی برای تنظیم دما و رطوبت هوای ساختمان- شکرگزار ۲) میمون عرب- نیک‌نژاد- از همه بهتر ۳) سخنان ناراست- آشفته و پریشان- شیوه و روش ۴) شهر زیارتی- ماه نو- زیاده‌گو- راه میانبر! ۵) مخفی- از القاب حضرت علی(ع)- فتوادهنده ۶) برنامه غذایی خاص برای بهبود بیماری- غذای قبل ظهر- خودروی زرهی ۷) نازل شده در مکه- ستیزگی- استوار ۸) دشواری در کار- نام قدیم مازندران- مرکز دیپلماسی جهان ۹) سیاه‌پوش عدالتخواه- افترا- لقمان از بی‌ادبان آموخت ۱۰) چاقوی آشپزخانه- کبوتر دشتی- ظرفی برای پذیرایی ۱۱) تهیدست- گیرنده امواج تلویزیونی- گرفتن ۱۲) آهار- نگاه کردن- تازه به‌راه افتاده- پنج ترکی ۱۳) احساس ترحم- نوزدهمین سوره قرآن- از القاب امام علی(ع) ۱۴) فربه- انجمن بین‌المللی حمل و نقل هوایی- صندلی سوارکاری ۱۵) زمان طولانی- دسر خوشمزه خراسانی.

عمودی: ۱) هم‌زمانی- آلت نشانه‌روی در اسلحه- بیرق ۲) فاقد نظم و قانون و قاعده- خرده گرفتن ۳) کتاب هندو- وضعیت لزوم احتیاط- پرهیزکار ۴) مربوط به ذهن- دوستی- نام آذری ۵) ترسناک- خوشبو- ماده آرایشی مژه‌ها ۶) چراغ- مربوط به نبی- سلام ۷) پیمودن- سخن گستاخانه- نویسنده کتاب شاپورگان به زبان پهلوی ساسانی ۸) نوعی قایق چوبی- مدعی‌العموم- هواپیمای جنگی ۹) عصیان و سرکشی- لقب رستم دستان- H۱۰) گذر کردن- نقطه‌های ریز عکس- مکتوب ۱۱) دهمین خلیفه اموی- از القاب اشرافی زنان اروپا- شبکه‌ای رادیویی ۱۲) پراکندگی- دوتایی- سمت چپ ۱۳) جود و بخشش- از توابع مثلثاتی- گیاه بی‌آوند مناطق مرطوب ۱۴) چشم‌انداز مغازه- کنایه از آدم تازه‌به‌دوران رسیده است ۱۵) ابزار نجاری- باشگاه- آدرس.

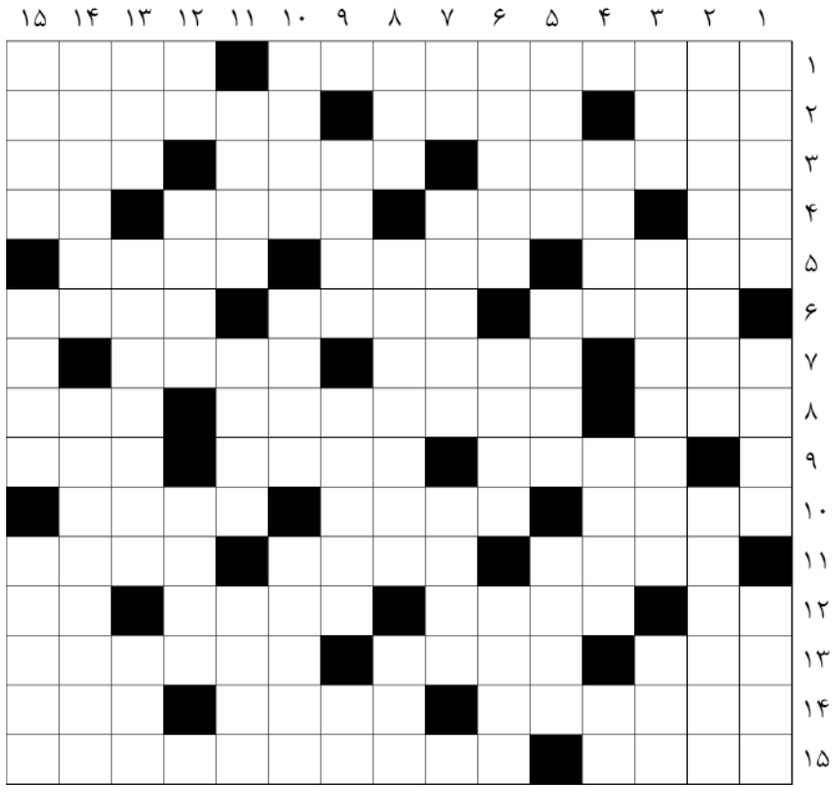

جدول ویژه

افقی: ۱) کتاب تاریخ عربی از ابن مسکویه- فرزند یاسر و سمیه ۲) هموار- نیم گرم- قوم زردپوست بومی سیبری ۳) کینه‌توزی- آماده- باغ دیدنی شیراز ۴) ساز پوستی- پدر- به ذهن افکندن- خط‌کش مهندسی ۵) دستگاهی در تأسیسات گرمایشی- خودخواهی- سرمشق ۶) پزشکان- اجازه‌نامه- کلاه مردان مصری ۷) لوس- دور از شلوغی- متانت ۸) مرد زن‌مرده- فیزیکدان ایتالیایی و طراح نخستین فشارسنج جیوه‌ای- رگ گردن ۹) جنگ و جدال- مسلك- محیط ۱۰) غیرقابل تجزیه- علم ستاره‌شناسی- دارای منزلت ۱۱) مرکز شهرستان تنگستان- شاخه باریك درخت- عنوان جنگ‌هایی که پیامبر(ص) در آنها شرکت نداشت ۱۲) زمینه- مقابل عمدی- بلبل- بوی رطوبت ۱۳) علف- مشهور- نخستین رئیس‌جمهور روسیه پس از فروپاشی شوروی ۱۴) نابود شدن- از اجزای پیراهن- رخنه‌گر اینترنتی ۱۵) ترسناك- نوازنده برجسته و فقید تنبك در موسیقی ایرانی.

عمودی: ۱) برخورد- جانشین- همزاد ۲) از خود گذشتگی- سیستم ۳) کاهش تدریجی- معادل فارسی اسانس- بدبخت ۴) واحد شمارش یخ- بزرگ‌ترین پهپاد ایرانی- پروردگار ۵) دربان- برکشیدن شمشیر از غلاف- گوارا ۶) محل استقرار حسن صباح- مسخره- هویدا ۷) قومی ایرانی- مثل هم- پدرمرده ۸) پیروان یك پیامبر- مرغ غمخوار- دستی ۹) قدرت- ماشین حساب قدیم‌ها- شکم‌بند طبی ۱۰) فلز- نویسنده فرانسوی رمان انسان وحشی- گریز از دشمن ۱۱) گرگ ماده- خورش لپه- باز ای... ناز با دل من بساز ۱۲) حرف جر عربی- فرمانده گله گرگ‌ها- شادمانی ۱۳) پیشوندی معادل میلیون- لحظه حساس- ستاره‌ای در دب اکبر ۱۴) باشگاه فوتبال انگلیسی- از فرقه‌های مسیحی کاتولیك ۱۵) حماسی- مادر حضرت اسماعیل(ع)- نام چندتن از پادشاهان فرانسه بود.

حل جدول عادی شماره ۵۹۴۰

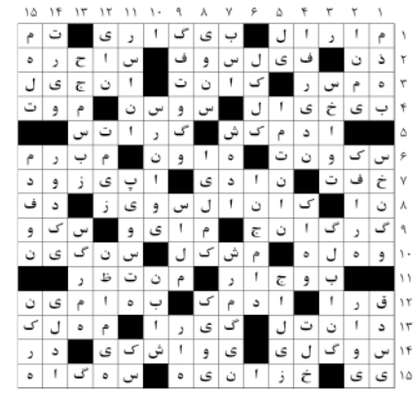

حل جدول ویژه شماره ۵۹۴۰

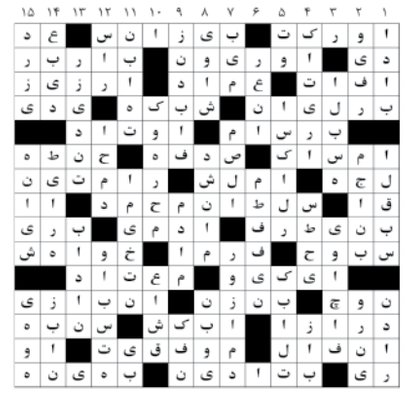

حل سودوکو ۳۸۵۱

۹	۳	۴	۷	۲	۱	۵	۸	۶
۶	۱	۲	۵	۹	۸	۳	۷	۴
۸	۷	۵	۳	۶	۴	۲	۹	۱
۲	۶	۱	۴	۳	۹	۷	۵	۸
۴	۹	۳	۸	۵	۷	۶	۱	۲
۷	۵	۸	۲	۱	۶	۴	۳	۹
۵	۲	۹	۱	۴	۳	۸	۶	۷
۱	۴	۷	۶	۸	۵	۹	۲	۳
۳	۸	۶	۹	۷	۲	۱	۴	۵

۶	۱	۹	۲	۷	۵	۸	۴	۳
۴	۵	۸	۶	۳	۱	۲	۷	۹
۷	۳	۲	۸	۴	۹	۶	۵	۱
۱	۸	۴	۳	۵	۲	۷	۹	۶
۳	۷	۶	۱	۹	۴	۵	۸	۲
۲	۹	۵	۷	۶	۸	۱	۳	۴
۹	۲	۳	۵	۸	۶	۴	۱	۷
۵	۴	۱	۹	۲	۷	۳	۶	۸
۸	۶	۷	۴	۱	۳	۹	۲	۵

			۷	۸	۲	۱	۴	۶
			۵	۹	۶	۸	۳	۲
			۳	۱	۴	۵	۷	۹
۳	۷	۸	۲	۹	۴	۶	۵	۱
۴	۹	۶	۱	۵	۷	۲	۳	۸
۲	۵	۱	۶	۸	۳	۴	۷	۹
۷	۶	۵	۳	۱	۹	۸	۲	۴
۹	۸	۴	۵	۲	۶	۳	۱	۷
۱	۳	۲	۷	۴	۸	۹	۶	۵
۶	۴	۷	۹	۳	۱	۵	۸	۲
۵	۱	۹	۸	۶	۲	۷	۴	۳
۸	۲	۳	۴	۷	۵	۱	۹	۶

۱	۲	۴	۳	۷	۸	۹	۶	۵
۹	۷	۵	۶	۴	۲	۳	۸	۱
۸	۶	۳	۱	۹	۵	۴	۲	۷
۴	۹	۷	۲	۸	۱	۶	۳	۵
۵	۳	۶	۹	۲	۴	۷	۱	۸
۲	۸	۱	۵	۶	۳	۹	۴	۷
۶	۵	۹	۴	۳	۷	۲	۸	۱
۷	۴	۸	۱	۵	۹	۶	۲	۳
۳	۱	۲	۷	۸	۶	۵	۹	۴

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچك‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یك سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

سودوکو ۳۸۵۲

۴				۲	۶			۵
	۷		۱			۴	۶	
	۵		۹					
۳				۵		۸	۹	
۶			۸		۳			۲
	۲	۵		۱				۶
					۸		۳	
	۶	۸			۱		۲	
۹			۲	۶				۸
						۵		۱
							۷	
						۴		۸
۷				۸	۳			۵
	۹		۵			۳	۸	
	۵		۱					
۲				۵		۶	۴	
۴			۲		۶			۳
	۱	۶		۳				۸
					۸		۳	
	۲	۷			۵		۶	
۸			۶	۴				۱

۹				۳	۴			۸
	۳		۷			۹	۴	
	۸		۹					
۲				۸		۱	۹	
۶			۲		۷			۴
	۴	۱		۶				۲
					۲		۱	
	۱	۵			۳		۲	
۳			۵	۹				۷
			۱					
	۴							
۹				۳	۲			۴
	۵		۱			۷	۸	
	۳		۷					
۷				۲		۱	۴	
۱			۳		۹			۵
	۹	۸		۱				۲
					۴		۲	
	۲	۷			۳		۵	
۳			۲	۵				۷